

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка,
м. Суми (Україна)
Центр професійного розвитку педагогічних працівників Сумської міської ради,
м. Суми (Україна)
ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України»,
м. Київ (Україна)
Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)
Великотирнівський університет імені Св. Кирила та Св. Мефодія (Болгарія)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Стамбульський університет Йені Юз Йил (Туреччина)
Університет Малтепе (Туреччина)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**XIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я»**

16 – 17 травня 2023 року

м. Суми

УДК 371.7(477.52)(063)

А 11

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 11 від 29.05.2023)*

Редакційна колегія:

Лянной Юрій Олегович – доктор педагогічних наук, професор
Лянной Михайло Олегович – кандидат педагогічних наук, професор
Калиниченко Ірина Олександрівна – доктор медичних наук, професор
Латіна Ганна Олександрівна – кандидат біологічних наук, доцент
Заїкіна Ганна Леонідівна – кандидат психологічних наук, доцент
Скиба Ольга Олександрівна – кандидат біологічних наук, доцент
Тонкопей Юлія Леонідівна – к.н. з фіз. вих. та спорту, доцент

Рецензенти:

Гозак С.В. доктор медичних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії соціальних детермінант здоров'я дітей ДУ «Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України»
Подрігало Л.В. доктор медичних наук, професор кафедри медичних дисциплін та охорони здоров'я Харківської державної академії фізичної культури.

А11 **Актуальні проблеми громадського здоров'я:** збірник наукових праць XIII міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і здоров'я» [Електронне видання] / відповід. ред. І.О. Калиниченко, наук. ред. М.О. Лянной. Т.1.(7). – Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2023. – 120 с.

ISBN 978-966-698-331-5 (PDF)

Збірник складається з наукових статей провідних науковців, досвідчених практиків, науковців-початківців, які працюють у напрямках теоретико-методологічних аспектів розвитку шкільної освіти та сфери здоров'я-збережувального виховання і навчання. Розкрито особливості роботи дошкільних закладів, закладів загальної середньої, професійної та вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства.

Збірник буде корисними для фахівців галузей педагогіки (вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів початкових та старших класів), охорони здоров'я, психології та усіх, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку здоров'язбережувального виховання, здоров'я учасників педагогічного процесу та ведення здорового способу життя.

УДК 371.7(477.52)(063)

ISBN 978-966-698-331-5 (PDF)

© Колектив авторів, 2023
© СумДПУ імені
А.С. Макаренка, 2023

Охріменко М. О. ДО ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	74
Пашинська С. Л., Антомонов М. Ю., Скочко Т. П., Соколова М. П. СПІВВІДНОШЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ ПОРУШЕНЬ ЗДОРОВ'Я.....	77
Радчук Н. І. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС.....	79
Радько А.В., Пшеченко М.М., Паламарчук Т.В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	82
Серга Д. О. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	86
Starokozhko I. S. MENTAL HEALTH OF CHILDREN'S, ADOLESCENTS AND YOUNG PEOPLES.....	88
Шевченко О. Ю., Бриченко О. В. АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ТЕХНІКІВ-ДИЗАЙНЕРІВ.....	91
Чухно Т. В. ФОРМИ СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ З ПИТАНЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОГО ЗДО.....	93
Удич З. І. УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ АРТ- ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ІЗ ЗДОБУВАЧАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	97
Філіпцова К. А., Босенко А. І. ПРИРОДНИЧА ОСВІТА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	99
Ярославська Ю. Ю., Михайленко Н. М., Назарян Р. С. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ ДО СТОМАТОЛОГІЧНОГО ПРИЙОМУ.....	105

Список літератури:

1. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. Навчання здоровому способу життя на основі життєвих навичок. К. : Просвіта, 2007. 246 с.
2. Гончар Н. П. Форми взаємодії закладів дошкільної освіти із сім'єю з питань формування здоров'язбережувальної компетенції в дітей дошкільного віку. Дошкільна педагогіка. Вип. 13. Т. 2. 2019. С. 183-186.
3. Денисенко Н. Ф. Оздоровчі технології в освітньому процесі. *Дошкільне виховання*. 2004. № 12. С. 4–6.
4. Єфімова В. М. Здоров'язбережувальні технології у контексті педагогічних досліджень. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. № 1. С. 57–60.
5. Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф., Цось А. В., Шиян Б. М. та ін. Оптимізація фізичного розвитку дитини у вітчизняній системі освіти: монографія. Запоріжжя: ЗОІППО, 2010. 250 с.

УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ІЗ ЗДОБУВАЧАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Удич З. І.

Тернопільський національний педагогічний університету
імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

Вступ. Реалізація інклюзії у сфері освіти активувала нові можливості застосування нестандартних підходів для створення умов розвитку особистості. Арт-терапевтичні технології є порівняно новим явищем у психолого-педагогічній галузі в Україні і лише в останні роки стали одним із ефективних інструментів діагностування, проектування, адаптації, спонукання, корекції, регулювання, здійснення профілактики у роботі із здобувачами з особливими освітніми.

Мета дослідження – визначити умови ефективного застосування арт-терапевтичних технологій у роботі із здобувачами з особливими освітніми потребами.

Результати дослідження. Зміст поняття «арт-терапія» зазвичай тлумачать як «лікувально-профілактичну й корекційну діяльність з використанням мистецтва, що є складовою психотерапії, складним синтезом галузей наукових знань – педагогіки, психології, мистецтва, медицини, ергономіки» [1, с. 29]. Таким чином, арт-терапія є синергією наук, в основі яких лежить дослідження людинотворчості. У нашій статті під поняттям «здобувач з особливими освітніми потребами» ми маємо на увазі усі вікові категорії здобувачів освіти, які належать до категорій осіб з особливими освітніми потребами, що визначені законодавством України.

Слід зазначити, що арт-терапевтичні технології вважаються такими, що реалізують корекційно-розвиткові функції, лише тоді, коли дотримано ряд визначальних умов. Інакше вони стають лише ресурсом організації змістовного дозвілля. Вважаємо за доцільне розділити ці умови на декілька груп:

1. *Об'єктивні результати психолого-педагогічного чи комплексного діагностування здобувача освіти*, які дозволяють підібрати для роботи з конкретним здобувачем освіти найбільш ефективні арт-технології відповідно до його можливостей та потреб, визначити рівень сформованої здатності особистості брати участь у арт-терапії.

2. *Цілевизначення та планування* дозволяє визначити найбільш ефективні арт-технології, систему їх реалізації для досягнення конкретних цілей у роботі із здобувачем з особливими освітніми потребами, завчасно подбати про необхідні ресурси.

3. *Індивідуальна готовність* – з однієї сторони це здатність самого здобувача з особливими освітніми потребами брати участь у занятті, що передбачає його готовність контактувати з фахівцем та іншими учасниками заняття; виконувати елементарні інструкції; правильно використовувати матеріали, засоби, які можуть становити будь-які ризики для здоров'я (клей, ножичі, фарби, олівці ін.), а з іншої – це сформована арт-терапевтична компетентність самого фахівця, який має бути здатним визначати відповідно до індивідуальних потреб необхідні арт-терапевтичні технології для конкретного здобувача з особливими освітніми потребами; здійснювати підготовку та проведення арт-терапевтичних занять, залучати до співдії здобувача освіти із особливими освітніми потребами та інших учасників заняття, організовувати між ними взаємодію, відслідковувати під час роботи динаміку змін здобувача, діагностувати на аналізувати результати залучення здобувача з особливими освітніми потребами до певного виду діяльності в контексті арт-терапії, змінювати через адаптацію та модифікацію арт-терапевтичні підходи до змін особистості, а також виявляти, продукувати, залучати та застосовувати ресурси, необхідні для ефективної реалізації арт-терапевтичних технологій та функціонування інклюзивного освітнього середовища [2, с. 93].

4. *Предметно-просторове середовище* – це все те, що оточує і з чим контактує здобувач освіти, фізичні умови в яких протікають арт-терапевтичні заняття. Тому, приміщення, обладнання, освітлення, повітряно-тепловий режим, особиста гігієна мають відповідати Санітарному регламенту. Норми якого врегульовані у законодавчій базі щодо закладів дошкільної та загальної середньої освіти [3; 4].

5. *Ресурсні можливості* – це забезпеченість заняття з арт-терапії у достатній кількості та різноманітні необхідними засобами (матеріалами, інвентарем, технічними засобами ін.) відповідно до виду арт-терапії.

Висновки. Таким чином, забезпечивши необхідні умови реалізації арт-технологій у роботі із здобувачем з особливими освітніми потребами можна досягнути терапевтичного ефекту, що дозволить нормалізувати та розвивати психо-емоційну сферу, когнітивну, творчу, духовну, соціальну сфери, здатність до навчальної діяльності.

Список літератури:

1. Арт-терапія: Енциклопедія освіти / Гол.ред. В.Г. Кремінь. К., Юрінком, 2008. 1040 с.
2. Удич З.І. Ресурсний аспект закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання. *Актуальні проблеми управління закладами освіти в контексті стратегії модернізації освітньої галузі*. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. С. 70-96. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/17168>
3. Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів : Наказ Міністерства охорони здоров'я № 234 від 24.03.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> (Дата звернення: 23.03.2023).
4. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : Наказ Міністерства охорони здоров'я № 2205 від 25.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text> (Дата звернення: 23.03.2023).

ПРИРОДНИЧА ОСВІТА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Філіпцова К. А., Босенко А. І.

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна

Вступ. Освітня система України вступила в новий етап свого розвитку та набуває більш сучасного вигляду, стає більш мобільною, гнучкою, відкритою. Виклики сьогодення вимагають від сучасної освіти чіткої організації освітньої діяльності, оновлення форм та методів, які використовують фахівці закладів вищої освіти. Перебудова змісту освіти є гострою проблемою сьогодення фахівців різних галузей та необхідною вимогою сучасного суспільства [4, 7]. Нагальною стає проблема такої організації навчально-виховного процесу, ключовою домінантою якої є зорієнтованість на якісну професійну підготовку майбутніх фахівців, яка спрямована на задоволення потреб держави у кваліфікованих кадрах. Навчальний процес у вищих навчальних закладах України зорієнтований на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення знань, швидкої адаптації до змін в соціально-культурній сфері та організації праці в умовах ринкової економіки [5, 10, 12]. Відповідно, на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти актуальним є питання підготовки